

SMERNICE V ZVEZI Z IZVAJANJEM ZAKONA O PREPREČEVANJU PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA (ZPPDFT-2)

sprejete na seji Upravnega odbora Odvetniške zbornice Slovenije dne 19. 4. 2023

Opomba: *Pričujoče smernice so svetovalne narave in so namenjene odvetnikom in odvetniškim družbam za lažje izvajanje in razumevanje določil ZPPDFT-2.*

1. UVOD

*Dne 19. 11. 2016 je pričel veljati **Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1)**. Z njim se je v slovenski pravni red prenesla četrta evropska Direktiva 2015/849/EU z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma.*

*Dne 22. 11. 2022 je pričel veljati **Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2)**. Namen novega zakona je v prenosu določb omenjene direktive v slovenski pravni sistem, v uskladitvi z mednarodnimi priporočili. Predmetni zakon vsebuje vrsto izboljšav, ki v koncept ZPPDFT-1 oziroma v njegove temeljne določbe ne posegajo, temveč z odpravo določenih nedoslednosti in nejasnosti, omilitvijo določenih zahtev in uvedbo dodatnih orodij oziroma možnosti pri izvajanju ukrepov s strani zavezancev ter mehanizmov za nadzor nad izvajanjem zakona zagotavljajo učinkovitejše obvladovanje tveganja pranja denarja in financiranja terorizma s strani zavezancev in izvajanje nadzora s strani nadzornih organov.*

S predlogom zakona se dodatno prenaša tudi del določb Direktive (EU) 2019/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o določitvi pravil za lažjo uporabo finančnih in drugih informacij za namene preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja ali pregona nekaterih kaznivih dejanj ter o razveljavitvi Sklepa Sveta 2000/642/PNZ (UL L št. 186 z dne 11. 7. 2019, str. 122; v nadaljnjem besedilu: Direktiva (EU) 2019/1153) in Direktive (EU) 2019/2177 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2019 o spremembi Direktive 2009/138/ES o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II), Direktive 2014/65/EU o trgih finančnih instrumentov in Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma (Besedilo velja za EGP) (UL L št. 334 z dne 27. 12. 2019, št. 155; v nadaljnjem besedilu: Direktiva (EU) 2019/2177) ter na podrobnejše izvajanje Uredbe (EU) 2018/1672 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o kontroli gotovine, ki se vnaša v Unijo ali iznaša iz nje, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1889/2005 (UL L št. 284 z dne 12. 11. 2018, str. 6; v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 2018/1672)

ZPPDFT-2 pooblašča Odvetniško zbornico Slovenije, da kot primarni nadzorni organ odvetnikov in odvetniških družb izda smernice v zvezi z izvajanjem predpisanih ukrepov na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

*Zavezanci po ZPPDFT-2 morajo v **18 mesecih** od izdaje smernic **izdelati oceno tveganja**; v **2 letih** od uveljavitve že ZPPDFT-1 pa je bilo potrebno za **obstoječe stranke ugotoviti njihovega dejanskega lastnika** ter ali so obstoječe stranke, njihovi zakoniti zastopniki, pooblaščenci ali dejanski lastniki **politično izpostavljene osebe** (obveznost ugotavljanja slednjega velja le za stranke, zakonite zastopnike, pooblaščenca oziroma dejanske lastnike, za katere pred uveljavitvijo ZPPDFT-1 ni obstajala obveznost ugotavljanja, ali so politično izpostavljene osebe).*

2. VSEBINA ZAKONA ZPPDFT-2

Z zakonom je uveden pristop, ki temelji na **analizi in oceni tveganja** (t.i. »risk-based approach«) na nacionalnem in nadnacionalnem nivoju, na nivoju zavezancev in na področju delovanja nadzornih institucij.

Obveznost pregleda stranke, kot enega bistvenih ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, je razširjena na tiste primere, ko gre pri občasnih transakcijah za prenos sredstev, ki presegajo 1.000 evrov. **Meje, nad katero morajo zavezanci uradu sporočiti podatke o gotovinskih transakcijah** znaša 15.000 evrov.

Ena od glavnih novosti ZPPDFT-1 in ZPPDFT-2 je **uvedba registra dejanskih lastnikov**. Poslovni subjekti, vpisani v Poslovni register Slovenije, bodo morali ugotoviti podatke o svojih dejanskih lastnikih in jih vpisati v Register o dejanskih lastnikih, ki ga bo vzdrževala in upravljala AJPES. Namen registra je tudi, da se zavezancem omogoči dostop do relevantnih podatkov za potrebe izvajanja ukrepov pregleda stranke.

Pomembna novost se nanaša na **politično izpostavljene osebe**, saj je pojem »tuja politično izpostavljena oseba« nadomeščen s pojmom »politično izpostavljena oseba«, ki je vsaka fizična oseba, ki deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju v državi članici ali tretji državi. To pomeni, da bo obveznost poglobljenega pregleda sedaj veljala ne le za tuje, temveč tudi za »domače« politično izpostavljene osebe, ki delujejo na vidnem javnem položaju v Republiki Sloveniji.

Po novi ureditvi ima **Urad za preprečevanje pranja denarja tudi pooblastila za izvajanje inšpekcijskega nadzora**. S tem mu bo omogočeno izvajanje inšpekcijskih nadzorov nad zavezanci, ki nimajo primarnega nadzornika, po potrebi pa bo lahko opravljal inšpekcijski nadzor tudi nad drugimi zavezanci, ki primarnega nadzornika že imajo (torej tudi pri odvetnikih / odvetniških družbah; s tem v zvezi so v ZPPDFT-2 vgrajene varovalke na podoben način kor pri preiskavah odvetniških pisarn s strani organov pregona). Omogočeno je tudi sodelovanje in opravljanje nadzorov skupaj z drugimi primarnimi nadzorniki. V zvezi z odvetniki ZPPDFT-2 vsebuje posebne določbe glede oprave nadzora s strani urada. V zakon so vnesene varovalke za varovanje načela zaupnosti med odvetnikom in stranko.

Na področju **kazenskih določb** so uvedene strožje sankcije skladno z Direktivo 2015/849/EU za tiste kršitve, ki so posebno hude zaradi višine povzročene škode, višine protipravno pridobljene premoženjske koristi, zaradi storilčevega naklepa, njegovega namena koristoljubnosti ter zaradi ponavljanja ali sistematičnosti storitve prekrška.

3. OPREDELITEV PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA

Pranje denarja je katero koli ravnanje z denarjem ali premoženjem, pridobljenim s kaznivim dejanjem, ki vključuje:

1. zamenjavo ali kakršen koli prenos denarja ali drugega premoženja, ki izvira iz kaznivega dejanja;
2. skrivanje ali prikrivanje prave narave, izvora, nahajanja, gibanja, razpolaganja, lastništva ali pravic v zvezi z denarjem ali drugim premoženjem, ki izvira iz kaznivega dejanja.

Financiranje terorizma je zagotavljanje ali zbiranje oziroma poskus zagotavljanja ali zbiranja denarja ali drugega premoženja zakonitega ali nezakonitega izvora, posredno ali neposredno, z namenom ali zavedajoč se, da bo v celoti ali delno uporabljeno za izvedbo terorističnega dejanja ali drugega dejanja, povezanega s terorizmom, ali da ga bo uporabil terorist ali teroristična organizacija.

4. NALOGE ODVETNIKOV IN ODVETNIŠKIH DRUŽB PO NOVEM ZPPDFT-2 (17. člen in 90. člen ZPPDFT-2)

Odvetniki in odvetniške družbe postanejo zavezanec po ZPPDFT-2, in so dolžni izvajati ukrepe odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter uporabljati te smernice le v primeru iz 90. člena ZPPDFT-2, in sicer kadar:

1. pomaga pri načrtovanju ali izvajanju transakcij za stranko v zvezi z:

- a) nakupom ali prodajo nepremičnine ali gospodarske družbe,
- b) upravljanjem strankinega denarja, vrednostnih papirjev ali drugega premoženja,
- c) odpiranjem ali upravljanjem bančnih računov, hranilnih vlog ali računov za poslovanje z vrednostnimi papirji,
- č) zbiranjem sredstev, potrebnih za ustanovitev, delovanje ali upravljanje gospodarske družbe,
- d) ustanavljanjem, delovanjem ali upravljanjem ustanove, sklada, gospodarske družbe ali druge podobne pravno-organizacijske oblike; ali

2. v imenu in za račun stranke izvaja finančno transakcijo ali transakcijo v zvezi z nepremičnino.

Odvetnik, odvetniška družba ali notar **vedno, ko stranka pri njih išče nasvet za pranje denarja ali financiranje terorizma, to sporoči Odvetniški zbornici Slovenije**, in sicer takoj oziroma najpozneje v **treh delovnih dneh** od dneva, ko je stranka pri njih iskala nasvet.

Naloge odvetnika / odvetniške družbe, v kolikor je zavezanec po 90. členu ZPPDFT-2:

1. Izdelava ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma (v 18 mesecih od izdaje smernic), redno posodabljanje
2. Vzpostavitev, implementacija in spremljanje izvajanja politik, kontrol in postopkov za obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma ter izpolnjevanje zahtev v skladu s predpisi
3. Izvajanje ukrepov za poznavanje stranke (v nadaljnjem besedilu: pregled stranke) na način in pod pogoji, ki jih določa ta zakon
4. Sporočanje podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (POZOR: novi obrazec!)
5. Imenovanje pooblaščenca oziroma pooblaščenke (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenec) in namestnikov pooblaščenca ter zagotovitev pogojev za njihovo delo;
6. Redno strokovno usposabljanje in izobraževanje zaposlenih
7. Priprava seznama indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma
8. Zagotovitev varstva in hrambe podatkov ter upravljanje z ZPPDFT-1 predpisanih evidenc
9. Izvajanje politik in postopkov skupine ter ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v lastnih podružnicah in hčerinskih družbah v večinski lasti v tretjih državah
10. Izvajanje drugih nalog in obveznosti po določbah ZPPDFT-1 in na njegovi podlagi sprejetih predpisov.

Zavezanec lahko eno ali več nalog iz 90. člena ZPPDFT-2 izvede s pomočjo enega ali več zunanjih izvajalcev, razen nalog iz 4., 5., 6. in 9. točke prejšnjega odstavka. Če je zavezanec del skupine, lahko eno ali več nalog iz prejšnjega odstavka, razen imenovanja in izvajanja nalog pooblaščenca iz 83. člena tega zakona, izvede s pomočjo zunanjega izvajalca, ki je del iste skupine, če so izpolnjeni pogoji iz 135. člena tega zakona.

Poleg zgoraj navedenih nalog morajo odvetniki / odvetniške družbe, ki so zavezanci že po ZPPDFT-1, v 2 letih od uveljavitve zakona (tj. do 19. 11. 2018) ugotoviti ali so obstoječe stranke, njihovi zakoniti zastopniki, pooblaščenca ali dejanski lastniki **politično izpostavljene osebe** (pri čemer ta obveznost ugotavljanja velja le za stranke, zakonite zastopnike, pooblaščenca oziroma dejanske lastnike, za katere pred uveljavitvijo ZPPDFT-1 ni obstajala obveznost ugotavljanja, ali so politično izpostavljene osebe).

Odvetnik ali odvetniška družba vedno, ko stranka pri njih išče nasvet za pranje denarja ali financiranje terorizma, to sporoči Odvetniški zbornici Slovenije, in sicer takoj oziroma najpozneje v treh delovnih dneh od dneva, ko je stranka pri njih iskala nasvet. Odvetnik ali odvetniška družba mora odkloniti nadaljnje svetovanje. V primeru, da obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, Odvetniška zbornica Slovenije takoj oziroma najpozneje v treh delovnih dneh od dneva, ko je sprejela sporočilo odvetnika ali odvetniške družbe, o tem obvestita urad.

4.1 IZDELAVA OCENE TVEGANJA (18. člen ZPPDFT-2)

Tveganje pranja denarja in financiranja terorizma je tveganje, da bo stranka izrabila finančni sistem za pranje denarja ali financiranje terorizma oziroma da bo stranka poslovno razmerje, transakcijo, produkt, storitev ali distribucijsko pot ob upoštevanju dejavnika geografskega tveganja (država ali geografsko območje) posredno ali neposredno uporabila za pranje denarja ali financiranje terorizma. Analiza tveganja je postopek, v katerem odvetnik / odvetniška družba opredeli kriterije, na podlagi katerih bo mogoče vsako posamezno stranko opredeliti kot bolj ali manj tvegano stranko z vidika pranja denarja ali financiranja terorizma, vključno z opredelitvijo ukrepov za učinkovito obvladovanje teh tveganj.

Analiza tveganja je postopek, v katerem odvetnik / odvetniška družba opredeli kriterije, na podlagi katerih bo mogoče vsako posamezno stranko opredeliti kot bolj ali manj tvegano stranko z vidika pranja denarja ali financiranja terorizma, vključno z opredelitvijo ukrepov za učinkovito obvladovanje teh tveganj.

V 18 mesecih od uveljavitve ZPPDFT-2 je potrebno izdelati **pisno oceno tveganja** za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma (18. člen v povezavi s 192. členom ZPPDFT-2). Pisno oceno tveganja mora potrditi vodstvo odvetniške pisarne.

Oceno tveganja je potrebno izdelati strukturirano na treh ravneh, in sicer:

1. Na ravni skupine (pri tem pa je potrebno upoštevati tudi dejavnike geografskega tveganja za možne zlorabe):
 - posamezno skupino ali vrsto stranke,
 - poslovno razmerje,
 - transakcijo,
 - produkt,
 - storitev,
 - distribucijsko pot.

2. Na podlagi zgoraj ugotovljenih tveganj, zavezanec izdelava oceno tveganja svojega poslovanja (**ocena tveganja zavezanca**).
3. Na podlagi zgoraj ugotovljenih tveganj (po posameznih skupinah, strankah itd. ter oceni tveganja zavezanca), zavezanec izdelava oceno tveganja, prek katere presoja tveganost posamezne stranke (**ocena tveganja stranke**).

V pomoč pri izdelavi ocene tveganja lahko uporabite obrazec ocene tveganja, ki ga je pripravila Odvetniška zbornica Slovenije (za oceno tveganja posamezne stranke in posamezne transakcije).

Izdelana ocena tveganja mora odražati specifičnost vašega poslovanja kot odvetniške pisarne.

Vprašanja, ki jih morate pri izdelavi ocene tveganja upoštevati, vključujejo (vendar niso omejena na):

- ali imate velik promet, stabilno bazo strank,
- ali imate stranke s sedežem v jurisdikcijah, kjer obstaja večje tveganje za pranja denarja ali financiranja terorizma,
- ali imate stranke, ki delujejo v sektorjih, ki po svoji naravi predstavljajo večje tveganje za pranja denarja / financiranje terorizma,
- ali in kako pogosto delate za politično izpostavljene osebe (66. člen ZPPDFT-2); po novem se kot politično izpostavljene osebe štejejo tako domače kot tudi tuje politično izpostavljene osebe, zato mora zavezanec vzpostaviti ustrezen sistem upravljanja s tveganji, ki vključuje tudi postopek, s katerim ugotavlja, ali je stranka oziroma njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec politično izpostavljena oseba iz 61. člena ZPPDFT-1 – način ugotavljanja, katere osebe imajo status politično izpostavljene osebe, zavezanec določi npr. z uporabo vprašalnikov, javno dostopnih podatkov, podatkov iz medijev, interneta, komercialnih baz itd., sam postopek pa mora opredeliti v svojih notranjih aktih, ob upoštevanju ocene tveganja iz 18. člena ZPPDFT-2 ter teh smernic; več v zvezi s politično izpostavljenimi osebami se nahaja na spletni strani Urada:
http://www.uppd.gov.si/si/opozorila_in_mnenja_urada/mnenja/politico_izpostavljene_osebe/
- ali in kako pogosto delate za stranke, ne da bi jih osebno srečali,
- področja prava, ki jih pokrivata.

Iz različnih virov, ki obravnavajo uveljavitev pristopa, ki temelji na oceni tveganosti (npr. priporočila FATF) je razvidno, da se pri ocenjevanju tveganosti običajno upoštevajo naslednji kriteriji:

- tveganost stranke: gre za tveganje, ki predstavlja sam status oziroma dejavnost stranke (npr. politično izpostavljena oseba, državni organ, stranka, katere dejavnost je pretežno vezana na poslovanje z gotovino, dobrodelne in neprofitne organizacije itd.),
- tveganost geografskega območja: gre za države, ki imajo šibke sisteme za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, države z visoko stopnjo korupcije ali kriminala, države, zoper katere so mednarodne organizacije uvedle omejevalne ukrepe,
- tveganost produkta oziroma storitve: gre za ranljivost posameznega produkta oziroma storitve z vidika možnosti njegove zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma (npr. elektronski prenos sredstev),

Pri izdelavi ocene tveganja si lahko pomagata tudi z Vodnikom za odvetnike pri zaznavanju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki je nastal v sodelovanju CCBE z IBA in ABA (v angleščini).

V skladu z ugotovitvami iz izdelane ocene tveganja boste sprejeli ustrezne ukrepe za ublažitev in obvladovanje tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma. Poleg tega je z ugotovitvami iz ocene tveganja povezano, kakšen pregled stranke boste opravljali (poenostavljeni, standardni, poglobljeni 19.

člen ZPPDFT-2). Če ocenite, da stranka, poslovno razmerje, transakcija, produkt, storitev, distribucijska pot, država ali geografsko območje predstavljajo neznatno tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma, boste opravljali **poenostavljeni pregled stranke** (62. in 63. člen ZPPDFT-2), če pa bo tveganje ocenjeno kot povečano, boste opravljali **poglobljeni pregled stranke** (64. do 70. člen ZPPDFT-2).

OPOZORILO: Ugotovitve iz ocene tveganja je potrebno posodabljanje na vsaki 2 leti in ob vsaki pomembni spremembi vašega poslovnega procesa (primeri relevantnih sprememb poslovnega procesa so naštetih v 18. členu ZPPDFT-2).

4.2 POLITIKE, KONTROLE IN POSTOPKI (20. člen ZPPDFT-2)

Vzpostaviti, implementirati in vzdrževati morate pisne politike, kontrole in postopke za učinkovito upravljanje in ublažitev tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma, opredeljenih v oceni tveganja. Ti morajo biti sorazmerni z vašo velikostjo in dejavnostjo (glede na vašo velikost in sestavo, obseg in sestavo poslov, vrste strank, s katerimi poslujete, vrste produktov, ki jih ponujate), odobriti jih mora vodstvo odvetniške pisarne, redno se morajo pregledovati in posodabljanje in jih je potrebno skomunicirati znotraj odvetniške pisarne.

Vaše politike, kontrole in postopki morajo vključevati:

1. razvoj notranjih politik, kontrol in postopkov, ki se nanašajo na:

- modele upravljanja s tveganji,
- skrbni pregled stranke,
- sporočanje podatkov uradu,
- varstvo in hrambo podatkov ter upravljanje evidenc,
- notranjo kontrolo nad opravljanjem nalog s področja odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
- zagotavljanje skladnosti s predpisi in
- varno zaposlovanje in po potrebi varnostno preverjanje zaposlenih v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke, ter

2. vzpostavitev samostojne **službe notranje revizije** za preverjanje notranjih politik, kontrol in postopkov iz prejšnje točke, če je zavezanec srednja ali velika družba v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe (in **imenovanje enega od članov upravnega / poslovnega organa**, ki je odgovoren za izvedbo nalog v zvezi s politikami, kontrolami in postopki in za zagotavljanje skladnosti s tem v zvezi).

Priporočljivo je, da vaša pravila, postopki in kontrole poleg zgoraj navedenega v 1. točki (vaših modelov upravljanja s tveganji, kako opravljate skrbne preglede strank itd.) zajemajo tudi:

- opredelitev in pregled kompleksnih in nenavadno velikih ter nenavadnih vzorcev transakcij, ki nimajo očitnega gospodarskega ali pravnega cilja, in druge dejavnosti, za katere menite, da so verjetno povezane s pranjem denarja ali financiranjem terorizma
- sprejemanje dodatnih ukrepov, kadar je to primerno, za preprečevanje pranja denarja ali financiranja terorizma v zvezi s proizvodi in storitvami, ki dajejo prednost anonimnosti

- sprejetje ustreznih ukrepov za oceno in, če je potrebno, ublažitev tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, ko uvedete novo tehnologijo

Vaši sistemi, politike, postopki in kontrole morajo **temeljiti na tveganju**, kar pomeni, da morate svoja sredstva osredotočiti na področja, ki predstavljajo največjo nevarnost za pranje denarja in financiranje terorizma.

4.3 PREGLED STRANK (člen 22 in nasl. ZPPDFT-2)

S pregledom stranke ugotovite in potrdite njeno identiteto ter spoznate namen transakcije oziroma predvideno naravo poslovnega razmerja (da zmanjšate tveganje poslovanja z neznano stranko, ki bi vas skušala izrabiti za pranje denarja ali financiranje terorizma).

Obveznost pregleda stranke obstoji:

- pri sklepanju poslovnega razmerja s stranko,
- pri vsaki transakciji v vrednosti 15.000 evrov ali več, ne glede na to, ali poteka posamično ali z več transakcijami, ki so med seboj očitno povezane,
- pri dvomu o verodostojnosti in ustreznosti predhodno pridobljenih podatkov o stranki ali dejanskem lastniku stranke,
- vedno, kadar v zvezi s transakcijo, stranko, sredstvi ali premoženjem obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ne glede na vrednost transakcije.

Za odvetnike in odvetniške družbe ne velja prepoved sklenitve poslovnega razmerja (oz. zapoved prekinitev poslovnega razmerja) ali izvedbe transakcije, če ne morejo izvesti ukrepov iz prve, druge in tretje alineje spodaj (podpoglavje 4.3.1), v kolikor **ugotavljajo pravni položaj stranke ali ko zastopajo stranko v sodnem postopku** (kar vključuje tudi svetovanje o predlaganju ali izogibanju takšnemu postopku) - 91. člen ZPPDFT-2.

4.3.1 Običajni pregled stranke

Zavezanec je v splošnem dolžan opraviti običajni pregled stranke, hkrati pa ZPPDFT-2 v 61. členu predvideva dve posebni obliki, in sicer poglobljeni in poenostavljeni pregled.

V skladu z zakonom morate v okviru **običajnega pregleda** posamezne stranke izvesti **ukrepe (sestavni deli pregleda stranke)**:

- **identificirati stranko in preveriti njeno identiteto na podlagi zanesljivega neodvisnega vira:**
 - a) z vpogledom v uradni osebni dokument stranke ob njeni osebni navzočnosti, dodatno iz druge veljavne uradne listine; če podvomite v resničnost pridobljenih podatkov ali verodostojnost predloženih listin, morate zahtevati pisno izjavo stranke (29. člen ZPPDFT-1); če stranko zastopa pooblaščenec, preveriti tudi pooblastilo oziroma pravico zastopanja (30. člen in 31. člen ZPPDFT-2),
 - b) pravno osebo preverite z vpogledom v originalno ali overjeno dokumentacijo javnega registra, ki ne sme biti starejša od 3 mesecev in vam jo predloži zakoniti zastopnik pravne osebe ali njegov pooblaščenec (36. člen ZPPDFT-2);
- **ugotoviti dejanskega lastnika stranke** (dejanski lastnik je vsaka fizična oseba, ki je končni lastnik stranke ali jo nadzira ali kako drugače obvladuje, ali fizična oseba, v imenu katere se izvaja transakcija – 40. člen ZPPDFT-2 in nasl.) z vpogledom v originalno ali overjeno dokumentacijo javnega registra, ki ne sme biti starejša od 3 mesecev (45. člen ZPPDFT-2); če

iz tega registra ni mogoče dobiti vseh podatkov, se manjkajoči podatki pridobijo z vpogledom v originalne in overjene listine ter drugo poslovno dokumentacijo, ki jo predloži zakoniti zastopnik pravne osebe ali njegov pooblaščenec;

- **pridobiti podatke o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije oziroma drugih podatkov po zakonu z vpogledom v originalne ali overjene listine in drugo poslovno dokumentacijo – katere podatke je potrebno pridobiti, gl. spodaj (48. člen v povezavi s 137. členom ZPPDFT-1);**
- **redno skrbno spremljati poslovne aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri vas (54. člen ZPPDFT-2).**

Če ne ugotovljate pravnega položaja stranke ali zastopate stranke v sodnem postopku, je potrebno izvesti vse zgoraj navedene ukrepe, pri čemer obseg njihove izvedbe lahko prilagodite glede na ugotovljeno tveganje za pranje denarja in financiranje terorizma, vendar je pri tem (pri določitvi obsega) potrebno upoštevati vsaj:

- namen sklenitve in naravo poslovnega razmerja,
- višino sredstev, vrednost premoženja ali obseg transakcij,
- čas trajanja poslovnega razmerja,
- skladnost poslovanja z namenom sklenitve poslovnega razmerja.

Postopki izvajanja teh ukrepov morajo biti opredeljeni v vaših **notranjih aktih**.

<p>OPOZORILO: Nadzornim organom morate biti sposobni predložiti ustrezno dokumentacijo in podatke, ki izkazujejo, da so izvedeni ukrepi primerni glede na ugotovljena tveganja.</p>
--

Katere podatke je potrebno pridobiti pri skrbnem pregledu stranke (53. člen ZPPDFT-2)?

a) pri **sklepanju poslovnega razmerja s stranko** pridobi odvetnik / odvetniška družba naslednje podatke:

- *firno, naslov, sedež, matično številko in davčno številko (pravne osebe, s. p. ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo oziroma za katero se sklepa poslovno razmerje ali opravi transakcija)*
- *osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva, davčno številko ali EMŠO, državljanstvo ter številko, vrsto in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta (fizične osebe oziroma njenega zakonitega zastopnika, s. p. ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo, oziroma fizične osebe, za katero se sklene poslovno razmerje ali opravi transakcija; zakonitega zastopnika pravne osebe, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo; pooblaščenca fizične osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo; pooblaščenca osebe, ki za pravno osebo ali drugo osebo civilnega prava iz 5. točke 3. člena tega zakona sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo)*
- *namen in predvideno naravo poslovnega razmerja, vključno z informacijo o dejavnosti stranke*
- *datum sklenitve poslovnega razmerja*
- *za dejanske lastnike: a) osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča, datum rojstva, državljanstvo ter višina lastniškega deleža ali drug način nadzora; b) v primeru iz točke b) prvega odstavka 37. člena tega zakona podatek o kategoriji oseb, v interesu katerih je*

ustanovitev in delovanje tujega sklada, tuje ustanove ali podobnega pravnega subjekta tujega prava.

pri vsaki transakciji v vrednosti 15.000 evrov ali več, ne glede na to, ali poteka posamično ali z več transakcijami, ki so med seboj očitno povezane, odvetnik / odvetniška družba v okviru pregleda stranke pridobi naslednje podatke:

- *firmo, naslov, sedež, matično številko in davčno številko (pravne osebe, s. p. ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo oziroma za katero se sklepa poslovno razmerje ali opravi transakcija)*
- *osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva, davčno številko ali EMŠO, državljanstvo ter številko, vrsto in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta (fizične osebe oziroma njenega zakonitega zastopnika, s. p. ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo, oziroma fizične osebe, za katero se sklene poslovno razmerje ali opravi transakcija; zakonitega zastopnika pravne osebe, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo; pooblaščenca fizične osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo; pooblaščenca osebe, ki za pravno osebo ali drugo osebo civilnega prava iz 5. točke 3. člena ZPPDFT-2 sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo)*
- *datum in čas izvedbe transakcije*
- *znesek transakcije in valuta, v kateri se opravi transakcija*
- *namen transakcije ter osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča oziroma firma in sedež osebe, ki ji je transakcija namenjena, in država, v katero je izvršena transakcija*
- *način izvedbe transakcije*
- *za dejanske lastnike: a) osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča, datum rojstva, državljanstvo ter višina lastniškega deleža ali drug način nadzora; b) v primeru iz točke b) prvega odstavka 37. člena tega zakona podatek o kategoriji oseb, v interesu katerih je ustanovitev in delovanje tujega sklada, tuje ustanove ali podobnega pravnega subjekta tujega prava.*

c in č) pri dvomu o verodostojnosti in ustreznosti predhodno pridobljenih podatkov o stranki ali dejanskem lastniku stranke in vedno, kadar v zvezi s transakcijo, stranko, sredstvi ali premoženjem obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ne glede na vrednost transakcije,

odvetnik / odvetniška družba pridobi naslednje podatke:

- *firmo, naslov, sedež, matično številko in davčno številko (pravne osebe, s. p. ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo oziroma za katero se sklepa poslovno razmerje ali opravi transakcija)*
- *osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva, davčno številko ali EMŠO, državljanstvo ter številko, vrsto in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta (fizične osebe oziroma njenega zakonitega zastopnika, s. p. ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo, oziroma fizične osebe, za katero se sklene poslovno razmerje ali opravi transakcija; zakonitega zastopnika pravne osebe, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo; pooblaščenca fizične osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo; pooblaščenca osebe, ki za pravno osebo ali*

drugo osebo civilnega prava iz 5. točke 3. člena ZPPDFT-2 sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo)

- *namen in predvideno naravo poslovnega razmerja, vključno z informacijo o dejavnosti stranke*
- *datum sklenitve poslovnega razmerja*
- *datum in čas izvedbe transakcije*
- *znesek transakcije in valuta, v kateri se opravi transakcija*
- *namen transakcije ter osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča oziroma firmo in sedež osebe, ki ji je transakcija namenjena, in država, v katero je izvršena transakcija*
- *način izvedbe transakcije*
- *podatki o izvoru premoženja in sredstev, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja ali transakcije*
- *osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva, davčna številka ali EMŠO, državljanstvo ter številka, vrsta in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta oziroma firma, naslov, sedež ter matična številka osebe, v zvezi s katero obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma*
- *podatke o transakciji, sredstvih in premoženju, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma (znesek, valuta, vrsta sredstev in premoženja, vrednost sredstev in premoženja, datum ali obdobje opravljanja transakcij)*
- *razloge za sum pranja denarja ali financiranja terorizma*
- *za dejanske lastnike: a) osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča, datum rojstva, državljanstvo ter višina lastniškega deleža ali drug način nadzora; b) v primeru iz točke b) prvega odstavka 37. člena tega zakona podatek o kategoriji oseb, v interesu katerih je ustanovitev in delovanje tujega sklada, tuje ustanove ali podobnega pravnega subjekta tujega prava*
- *naziv druge osebe civilnega prava iz 5. točke 3. člena ZPPDFT-2 ter osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva ter davčna številka ali EMŠO člana.*

4.3.2 Poenostavljeni skrbni pregled stranke

*Če stranka, poslovno razmerje, transakcija, produkt, storitev, distribucijska pot, država ali geografsko območje predstavljajo **neznatno tveganje** za pranje denarja ali financiranje terorizma, boste opravljali poenostavljeni pregled.*

*ZPPDFT-2 v teh primerih dopušča zmanjšanje obsega ukrepov, ki so predpisani v okviru običajnega pregleda stranke. Kako se mora izvesti poenostavljeni pregled stranke, določa 63. člen ZPPDFT-2. Pri izvedbi poenostavljenega pregleda je potrebno upoštevati tudi rezultate **nacionalne ocene tveganja**.*

4.3.3 Poglobljeni skrbni pregled stranke

*Če gre za stranko, poslovno razmerje, transakcijo, produkt, storitev, distribucijsko pot, državo ali geografsko območje, ki predstavlja **povečano tveganje**, se zahteva izvajanje poglobljenega pregleda. Poleg ukrepov, predvidenih v okviru običajnega pregleda, se izvajajo tudi dodatni ukrepi.*

Nabor teh dodatnih ukrepov v ZPPDFT-2 ni opredeljen (gl. člen 64 in nasl.), upoštevale naj bi se smernice nadzornih organov. V tem okviru Odvetniška zbornica Slovenije priporoča, da odvetnik / odvetniška družba po lastni presoji zahteva predložitev dodatne dokumentacije oziroma opredeli

izvajanje dodatnih ukrepov, s katerimi bo zadovoljivo preveril/-a pridobljene podatke o stranki in predvideni naravi poslovnega odnosa.

Pri izvedbi poglobljenega pregleda je potrebno upoštevati tudi rezultate **nacionalne ocene tveganja**.

4.4 SPOROČANJE PODATKOV URADU (člen 75. člen ZPPDFT-2)

Odvetnik oz. odvetniška družba vedno, ko stranka pri njih išče nasvet za pranje denarja ali financiranje terorizma, to sporoči Odvetniški zbornici, in sicer takoj oziroma najpozneje v 3 delovnih dneh od dneva, ko je stranka pri njih iskala nasvet (90. člen ZPPDFT-2).

Sicer pa je potrebno s strani odvetnika ali odvetniške družbe, kadar opravlja posle iz 90. člena ZPPDFT-2 (zaradi katerih postane zavezanec po ZPPDFT-1), uradu sporočiti podatke o **vsaki gotovinski transakciji, ki presega vrednost 15.000 evrov** takoj, ko je opravljena, najpozneje pa v 3 delovnih dneh po opravljeni transakciji (75. člen ZPPDFT-2).

Sumljive transakcije: Odvetnik oz. odvetniška družba mora sporočiti uradu podatke iz prvega odstavka 150. člena ZPPDFT-2 ter dokumentacijo v zvezi z njimi vedno, kadar v zvezi s transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi obstajajo **razlogi za sum** pranja denarja ali financiranja terorizma, in sicer še **pred izvedbo transakcije**, ter v sporočilu navesti **rok, v katerem naj bi se ta opravila**. Takšno sporočilo o sumljivi transakciji mora biti uradu posredovano po zaščiteni elektronski poti, izjemoma se lahko posreduje po telefonu, vendar mora biti uradu posredovano tudi po zaščiteni elektronski poti najpozneje naslednji delovni dan. Obveznost sporočanja sumljivih transakcij velja tudi pri nameravani transakciji, ne glede na to, ali je bila pozneje izvedena ali ne (76. člen ZPPDFT-2).

Za odvetnike in odvetniške družbe ne velja gornja obveznost sporočanja v zvezi s podatkom, ki ga dobi od stranke ali o stranki pri **ugotavljanju njenega pravnega položaja ali o njenem zastopanju v zvezi s sodnim postopkom**, kar vključuje svetovanje o predlaganju ali izogibanju tega postopka, ne glede na to, ali je takšen podatek pridobljen pred sodnim postopkom ali med njim ali po njem.

Pod temi pogoji odvetniku oz. odvetniški družbi tudi ni potrebno poslati uradu podatkov, informacij in dokumentacije na podlagi zahteve urada, vendar pa mora uradu brez odlašanja, najpozneje pa v 15 dneh od prejema pisne zahteve pisno sporočiti razloge, zaradi katerih te zahteve ne more izpolniti 83. člen ZPPDFT-2.

Obrazci za sporočanje podatkov uradu so dostopni [tukaj](#), obenem pa opozarjamo, da je za poročanje uradu prek novih spletnih obrazcev najprej potrebno opraviti registracijo, za katero potrebujete kvalificirano digitalno potrdilo.

4.5 POOBLAŠČENEC, USPOSABLJANJE IN NOTRANJA KONTROLA (člen 83. člen in nasl. ZPPDFT-1)

4.5.1 Pooblaščenec

Odvetniki in odvetniške družbe s 4 ali več zaposlenimi **morajo** določiti pooblaščenca in **najmanj enega namestnika** za izvajanje nalog na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Namestnik nadomešča pooblaščenca med njegovo odsotnostjo v celotnem obsegu nalog in opravlja tudi druge naloge po ZPPDFT-2, če je tako določeno z notranjim aktom zavezanca.

Odvetnikom in odvetniškim družbam, ki imajo manj kakor 4 zaposlene, ni treba določiti pooblaščenca.

Če zavezanec, ki ima zaposlene manj kot štiri zaposlene, imenuje pooblaščenca in enega ali več njegovih namestnikov, morajo te osebe izpolnjevati pogoje iz 84. člena tega zakona in izvajati naloge iz 85. člena tega zakona. Če zavezanec, ki ima zaposlene manj kot štiri zaposlene, pa kljub temu izvaja notranjo kontrolo, notranjo kontrolo izvaja v skladu z 88. členom tega zakona.

Zavezanci iz 4. člena tega zakona, ki imajo podružnice in hčerinske družbe v večinski lasti v državah članicah in v tretjih državah, za naloge odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, določene v tem zakonu in predpisih, sprejetih na njegovi podlagi, imenujejo pooblaščenca skupine in enega ali več njegovih namestnikov.

Pogoji za pooblaščenca:

- mora biti zaposlen na dovolj visokem delovnem mestu za hitro in učinkovito izvajanje nalog (umestitev pooblaščenca v organizacijsko strukturo je primerna, če je pooblaščenču zagotovljena neodvisnost od drugih organizacijskih delov, neomejeno dostopanje do podatkov in informacij na nivoju celotnega delovanja pisarne in možnost neposrednega poročanja vodstvu – gl. 84. člen ZPPDFT-2),
- ne sme biti pravnomočno obsojen ali biti v kazenskem postopku za naklepna kazniva dejanja ali točno določena kazniva dejanja, storjena iz malomarnosti (povzročitev smrti iz malomarnosti, hude telesne poškodbe, posebno hude telesne poškodbe, ogrožanja varnosti pri delu, prikrivanja, izdaje in neupravičene pridobitve poslovne skrivnosti, pranja denarja, izdaje tajnih podatkov ali povzročitve splošne nevarnosti – in kazni še ni bila izbrisana),
- mora biti ustrezno strokovno usposobljen za naloge preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter
- mora dobro poznati naravo poslovanja zavezanca na področjih, izpostavljenih tveganju za pranje denarja in financiranje terorizma.

Namestniku ni treba izpolnjevati prvega pogoja, določenega za pooblaščenca (zaposlitev na dovolj visokem delovnem mestu – 86. člen ZPPDFT-2).

Odvetnik / odvetniška družba s 4 ali več zaposlenimi **sporoči uradu** podatke o osebnem imenu in nazivu delovnega mesta pooblaščenca ter namestnika pooblaščenca in vsako spremembo v 15 dneh od dneva imenovanja oziroma spremembe podatka.

Celovito in učinkovito delovanje sistema za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma vključuje naslednje **naloge** pooblaščenca (78. člen ZPPDFT-2):

- skrb za vzpostavitev, delovanje in razvoj sistema odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pri zavezancu,
- skrb za pravilno in pravočasno sporočanje podatkov uradu v skladu z ZPPDFT-2 in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi,
- sodelovanje pri pripravi in spremembah operativnih postopkov ter pri pripravi določb notranjih aktov zavezanca, ki se nanašajo na preprečevanje in odkrivanje pranja denarja in financiranja terorizma,
- sodelovanje pri izdelavi smernic za opravljanje kontrole v zvezi s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja in financiranja terorizma,
- spremljanje in koordiniranje dejavnosti zavezanca na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,

- sodelovanje pri vzpostavitvi in razvoju informacijske podpore za izvajanje dejavnosti v zvezi z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma pri zavezancu,
- dajanje pobud in predlogov vodstvu pri zavezancu za izboljšanje sistema odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
- sodelovanje pri pripravi programov strokovnega usposabljanja in izobraževanja zaposlenih pri zavezancu na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Tudi v podružnicah odvetniških pisarn je potrebno zagotoviti enak sistem za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma kot v matični družbi.

4.5.2 Strokovno usposabljanje

Strokovno usposabljanje odvetniki / odvetniške družbe zagotavljajo zaposlenim, ki opravljajo naloge preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, po **programu** letnega strokovnega usposabljanja, ki ga je potrebno pripraviti najpozneje do **konca marca za tekoče leto**, in mora vsebovati izobraževanja in usposabljanja v zvezi z zakonodajo in na njeni podlagi sprejetimi predpisi, strokovno literaturo in sezname indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja in financiranja terorizma (87. člen ZPPDFT-2).

Izobraževanje mora biti kontinuirano in mora vključevati vse morebitne spremembe zakonskih ali drugih regulatornih zahtev ter spremembe notranjih postopkov in politik.

Izobraževanje naj bo ciljno usmerjeno, kar pomeni, da je vsebina prilagojena specifičnim potrebam zaposlenih po posameznih oddelkih / področjih. Tudi seznanitev z možnimi metodami in tehnikami pranja denarja in financiranja terorizma naj bo ciljno usmerjena in skladna s potrebami zaposlenih.

Novi zaposleni naj bodo ob priliki deležni izobraževanja s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Posebej pomembno je izobraževanje pooblaščenca in namestnika/-ov, da spoznajo nove oblike in metode ter trende na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, spremljajo zakonske in regulatorne spremembe ter se seznanijo z različnimi spremembami v pisarni, ki lahko vplivajo na spremembo profila tveganosti.

Odvetnik / odvetniška pisarna naj vzpostavi evidenco v zvezi z opravljenim izobraževanjem (datum izobraževanja, udeleženci, dostopnost gradiva).

4.5.3 Notranja kontrola

Odvetnikom in odvetniškim družbam, ki imajo manj kakor 4 zaposlene, ni treba izvajati notranje kontrole.

Nad opravljanjem nalog odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma morajo odvetniki in odvetniške družbe zagotoviti redno **notranjo kontrolo**. Ustvariti je potrebno takšno kulturo obvladovanja tveganj, ki bo zagotavljala ustrezno zavezanost zaposlenih za dosledno upoštevanje postopkov in politik, ki jih odvetnik / odvetniška družba opredeli za zagotavljanje usklajenosti z zakonskimi zahtevami na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Kompleksnost sistema notranjih kontrol naj bo skladna z velikostjo odvetnika / odvetniške družbe, obsegom in naravo poslovanja. Od velikih pisarn se pričakuje, da bodo v skladu z obsegom in naravo poslovanja oblikovale tudi specifične notranje kontrole na nivoju posameznih oddelkov pisarne oziroma področij, ki jih pokrivajo. Te kontrole naj se nanašajo na specifična tveganja, ki so prisotna v okviru posameznih oddelkov oziroma področij delovanja.

Sistem notranjih kontrol zagotavlja:

- skladnost sistema notranjih kontrol z opredeljenim profilom tveganosti odvetnika / odvetniške družbe na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
- analizo novih in obstoječih strank z vidika njihove izpostavljenosti tveganju pranja denarja ali financiranja terorizma in redno pregledovanje dodeljenega profila tveganosti stranke,
- skladnost izvedenih aktivnosti z opredeljenim profilom tveganosti stranke,
- redno seznanjanje vodstva o stanju na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma glede usklajenosti z zakonskimi zahtevami ter redno poročanje o morebitnih ugotovljenih pomanjkljivostih in sprejetih ukrepih za odpravo pomanjkljivosti,
- jasno opredelitev odgovornosti v okviru sistema za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma,
- kontinuiteto izvajanja sistema za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma, ne glede na morebitne organizacijsko-kadrovske spremembe,
- doslednost pri upoštevanju vseh zakonsko predpisanih zahtev in ustrezno odzivnost v primeru morebitnih zakonskih sprememb.

Vodstvo odvetniške pisarne naj notranjo kontrolo pisno odobri.

Ministrstvo za finance bo izdalo pravilnik s podrobnejšimi pravili glede pooblaščenca, načina izvedbe notranje kontrole, hrambe in varovanja podatkov, upravljanja evidenc in strokovnega usposabljanja zaposlenih.

4.6 SEZNAM INDIKATORJEV ZA PREPOZNAVANJE STRANK IN TRANSAKCIJ, V ZVEZI S KATERIMI OBSTAJAJO RAZLOGI ZA SUM PRANJA DENARJA ALI FINANCIRANJA TERORIZMA (člena 92 in 93. ČLEN ZPPDFT-2)

Odvetniki / odvetniške družbe morajo sestaviti seznam indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma in ga pri ugotavljanju razlogov za sum pranja denarja ali financiranja terorizma ter drugih okoliščin v zvezi s tem uporabljati.

Pri sestavi seznama indikatorjev odvetniki / odvetniške družbe upoštevajo zlasti zapletenost in obseg izvajanja transakcij, neobičajno sestavo, vrednost ali povezanost transakcij, ki nimajo jasno razvidnega ekonomskega ali pravno utemeljenega namena, oziroma niso v skladu, ali so v nesorazmerju z običajnim oziroma pričakovanim poslovanjem stranke, in druge okoliščine, ki so povezane s statusom ali drugimi lastnostmi stranke. Na podlagi teh indikatorjev je mogoče sklepati, da gre za sumljive transakcije. Seznam indikatorjev je zato temeljno vodilo zaposlenim pri prepoznavanju sumljivih okoliščin, povezanih z določeno stranko, transakcijo, ki jo stranka izvaja, ali poslovnim razmerjem, ki ga sklepa, zato morajo biti vsi v odvetniški pisarni z indikatorji seznanjeni in jih pri svojem delu upoštevati.

[Vzorec seznama indikatorjev](#)

4.7 VARSTVO IN HRAMBA PODATKOV, UPRAVLJANJE EVIDENC (člen 134 in nasl. ZPPDFT-2)

4.7.1 Varstvo podatkov

Podatki, za katere velja prepoved razkritja

Odvetniku oz. odvetniški družbi je **prepovedano razkriti**, da bodo pridobljeni podatki, informacije ali dokumentacija sporočeni uradu (1. točka prvega odstavka 134. člena ZPPDFT-2), da je urad zahteval predložitev podatkov, da je urad ustavil transakcijo oziroma odvetniku ali odvetniški družbi dal navodila s tem v zvezi, da je zahteval tekoče spremljanje poslovanja stranke, da opravlja operativno analizo stranke ali tretje osebe, in da je bil zoper stranko ali tretjo osebo uveden ali bi lahko bil uveden predkazenski ali kazenski postopek (prvi odstavek 134. člena ZPPDFT-2).

Kdaj ne velja prepoved razkritja podatkov po ZPPDFT-2?

Kadar poskušajo odvetniki oziroma odvetniške družbe odvrniti stranko od nezakonite dejavnosti, to ne predstavlja razkritja v smislu zgornje prepovedi.

Prepoved razkritja podatkov tudi ne velja za podatek (iz 1. točke prvega odstavka 134. člena ZPPDFT-2), če gre za razkritje podatkov med odvetniki oziroma odvetniškimi družbami pod pogojem, da opravljajo svojo poklicno dejavnost v isti pravni osebi ali mreži in imajo sedež v državah članicah (t.i. **razkritje podatkov v okviru mreže**). V takem primeru mora odvetnik oziroma odvetniška družba upravljati evidenco podatkov, za katere ne velja prepoved razkritja in ki so bili razkriti v okviru mreže, v kateri se obdelujejo podatki iz tretjega odstavka 134. člena ZPPDFT-2.

Prepoved razkritja podatkov ne velja niti za podatek, da bodo pridobljeni podatki, informacije ali dokumentacija sporočeni uradu, če gre za razkritje podatkov med osebami, ki so odvetniki in odvetniške družbe, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. transakcija se nanaša na dve ali več navedenih oseb,
2. transakcija se nanaša na isto stranko,
3. navedene osebe imajo sedež v državi članici ali tretji državi, ki izvaja ukrepe odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, enakovredne zahtevam iz tega zakona,
4. navedene osebe opravljajo istovrstno dejavnost ali pripadajo isti kategoriji poklicev in
5. zanje veljajo obveznosti glede varovanja poklicne in poslovne skrivnosti ter osebnih podatkov (t.i. **razkritje podatkov v okviru istih kategorij**). V takem primeru mora odvetnik oziroma odvetniška družba upravljati evidenco podatkov, za katere ne velja prepoved razkritja in ki so bili razkriti v okviru istih kategorij, v kateri se obdelujejo podatki iz drugega odstavka 137. člena ZPPDFT-2.

Sicer pa mora odvetnik oz. odvetniška družba podatke, za katere velja prepoved razkritja, ter obvestilo o sumljivih transakcijah oziroma informacije o drugih kaznivih dejanjih (110. in 111. člen ZPPDFT-2) označiti z ustrežno stopnjo tajnosti po zakonu, ki ureja tajne podatke.

Dolžnost varovanja tajnosti podatkov velja za vse, vključno s člani poslovnih organov, oziroma druge osebe, ki so jim podatki kakor koli dostopni. Dostop do takšnih podatkov mora biti sicer omejen.

Kdaj ne velja dolžnost varovanja tajnosti podatkov po ZPPDFT-2?

Dolžnost varovanja tajnosti navedenih podatkov ne velja, če so ti podatki, informacije in dokumentacija potrebni za ugotavljanje dejstev v kazenskih postopkih in če predložitev teh podatkov pisno zahteva

pristojno sodišče ali če podatke od odvetnika oziroma odvetniške družbe zahteva Odvetniška zbornica Slovenije zaradi nadzora nad izvajanjem določil ZPPDFT-2.

Izjema od načela varovanja tajnosti pridobljenih podatkov velja tudi, kadar je odvetnik ali odvetniška družba na podlagi ZPPDFT-2 dolžna posredovati te podatke uradu. Pri tem odvetniki oziroma odvetniške družbe in njihovi zaposleni ne odgovarjajo za škodo, ki je bila povzročena stranki ali tretji osebi, če so bili ti podatki posredovani v skladu z ZPPDFT-2 oziroma na zahtevo urada.

4.7.2 Hramba podatkov

V skladu z ZPPDFT-1 mora odvetnik / odvetniška družba zagotoviti ustrezno hrambo podatkov, pri čemer se morajo vsi podatki in pripadajoča dokumentacija, ki so bili pridobljeni **na podlagi prvega odstavka 142. člena**, hraniti **10 let po tem, ko je bila ugotovljena istovetnost stranke**. Podatke in pripadajočo dokumentacijo o **strokovnem usposabljanju zaposlenih** pa mora odvetnik / odvetniška družba hraniti **4 leta po opravljenem usposabljanju**.

4.7.3 Upravljanje evidenc

V skladu z ZPPDFT-2 mora odvetnik / odvetniška družba zagotoviti najmanj naslednje evidence:

- podatkov o strankah,
- podatkov o poslovnih razmerjih,
- podatkov o transakcijah v vrednosti 15.000 evrov ali več,
- o sporočenih transakcijah uradu (gotovinske, sumljive),
- o dostopu nadzornega organa (Odvetniške zbornice Slovenije) do podatkov, za katere velja prepoved razkritja.

Iz zgoraj navedenih evidenc morajo biti razvidni vsi zakonsko zahtevani podatki (vsebina evidenc 150. in 151. člen ZPPDFT-2). Zakon sicer ne določa načina vodenja teh evidenc (npr. v papirni ali elektronski obliki), se pa priporoča, da se v čim večjem okviru zagotovi elektronsko vodenje evidenc zaradi večje transparentnosti in lažjega izvajanja aktivnosti, ki se nanašajo na skrbno in redno spremljanje poslovnih aktivnosti.

6. INŠPEKCIJSKI NADZOR S STRANI URADA – POSEBNOSTI V ZVEZI Z ODVETNIKI (159. člen ZPPDFT-2)

Po novem ima urad tudi pooblastila za izvajanje inšpekcijskega nadzora. ZPPDFT-2 vsebuje posebne določbe glede oprave nadzora s strani urada pri odvetnikih / odvetniških družbah.

Zavezanec mora inšpektorju omogočiti dostop do prostorov ter do poslovnih knjig in druge dokumentacije ter ne sme kakorkoli ovirati opravljanja inšpekcijskega nadzora, **razen če gre za uveljavljanje odvetniške zaupnosti**.

Inšpektor za preprečevanje pranja denarja predhodno obvesti Odvetniško zbornico Slovenije o okvirnem terminu in lokaciji nameravanega opravljanja inšpekcijskega nadzora z namenom zagotovitve navzočnosti njihovega predstavnika pri inšpekcijskem nadzoru.

Odvetnik, pri katerem se opravlja inšpekcijski nadzor, in odvetniška družba, pri kateri se opravlja inšpekcijski nadzor, imata pravico zahtevati, da se inšpekcijski nadzor opravi v **navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije**. Do njegovega prihoda se vsa dejanja v inšpekcijskem nadzoru prekinejo, vendar ne več kot za 2 uri od trenutka, ko odvetnik ali odvetniška družba zahtevata njegovo navzočnost. Po preteku tega roka se nadzor nadaljuje brez njegove navzočnosti.

Pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora pri odvetniku ali odvetniški družbi ima inšpektor za preprečevanje pranja denarja pravico izvajati vsa inšpekcijska pooblastila iz 159. člena ZPPDFT-2, razen v kolikor bi z izvajanjem pooblastil posegel v odvetniško zaupnost.

Odvetnik, odvetniška družba oziroma predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije, če je navzoč, imajo v inšpekcijskem postopku pravico ugovarjati vpogledu v podatke in listine oziroma njihovemu zasegu, da zavarujejo odvetniško zaupnost. V primeru ugovora se postopek nadaljuje s smiselno uporabo določb zakona, ki ureja kazenski postopek.

*Če zavezanec ne dovoli vstopa v prostore ali ga ovira ali ne dovoli dostopa do poslovnih knjig ali druge dokumentacije ali ga ovira ali kako drugače ovira opravljanje inšpekcijskega nadzora ali če se to utemeljeno pričakuje, lahko inšpektor vstopi v prostore ali dostopa do poslovnih knjig ali druge dokumentacije proti volji zavezanca ob pomoči policije, **razen če je zavezanec odvetnik ali odvetniška družba.** Stroške vstopa ali dostopa in morebitno škodo krije zavezanec.*

7. PREKRŠKOVNE DOLOČBE V ZVEZI Z ODVETNIKI / ODVETNIŠKIMI DRUŽBAMI

Z globo od 3.000 do 60.000 eurov se za prekršek kaznuje odvetniška družba, ki v zadnjih dveh zaporednih poslovnih letih na bilančni presečni dan bilance stanja izkazuje prihodke, ki ne presegajo 700.000 eurov, če Odvetniški zbornici Slovenije v predpisanem roku ne sporoči, da je stranka pri njej iskala nasvet za pranje denarja ali financiranje terorizma, in stranki ne odkloni nadaljnjega svetovanja (drugi odstavek 90. člena).

Z globo od 6.000 do 60.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odvetniška družba, ki v zadnjih dveh zaporednih poslovnih letih na bilančni presečni dan bilance stanja izkazuje prihodke, ki presegajo 700.000 eurov in ne presegajo 8.000.000 eurov.

Z globo od 12.000 do 120.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odvetniška družba, ki v zadnjih dveh zaporednih poslovnih letih na bilančni presečni dan bilance stanja izkazuje prihodke, ki presegajo 8.000.000 eurov.

Z globo od 2.000 do 40.000 eurov se za prekršek kaznuje odvetnik ali notar, če Odvetniški zbornici Slovenije ali Notarski zbornici Slovenije v predpisanem roku ne sporoči, da je stranka pri njem iskala nasvet za pranje denarja ali financiranje terorizma, in stranki ne odkloni nadaljnjega svetovanja (drugi odstavek 90. člena).

Z globo od 3.000 do 60.000 eurov se za prekršek kaznuje odvetniška družba, ki v zadnjih dveh zaporednih poslovnih letih na bilančni presečni dan bilance stanja izkazuje prihodke, ki ne presegajo 700.000 eurov, če uradu v predpisanem roku ne sporoči zahtevanih podatkov, informacij in dokumentacije, kadar so v zvezi z neko transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma (prvi, drugi in tretji odstavek 100. člena).

Z globo od 6.000 do 60.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odvetniška družba, ki se v skladu z zakonom, ki v zadnjih dveh zaporednih poslovnih letih na bilančni presečni dan bilance stanja izkazuje prihodke, ki presegajo 700.000 eurov in ne presegajo 8.000.000 eurov.

Z globo od 12.000 do 120.000 eurov se za prekršek iz petega odstavka tega člena kaznuje odvetniška družba, ki se v skladu z zakonom, ki v zadnjih dveh zaporednih poslovnih letih na bilančni presečni dan bilance stanja izkazuje prihodke, ki presegajo 8.000.000 eurov.

Z globo od 2.000 do 40.000 eurov se za prekršek kaznuje odvetnik ali notar, če uradu v predpisanem roku ne sporoči zahtevanih podatkov, informacij in dokumentacije, kadar so v zvezi z neko transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma (prvi, drugi in tretji odstavek 100. člena).

Z globo od 800 do 4.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba odvetniške družbe, odvetnika ali notarja, če stori prekršek iz prvega, četrtega, petega ali osmega odstavka tega člena.

8. PISNO IZDELANA DOKUMENTACIJA PO ZPPDFT-2

Skladno z vsem zgoraj navedenim morate kot odvetnik / odvetniška družba imeti pisno izdelano najmanj naslednjo dokumentacijo po ZPPDFT-2:

- oceno tveganja zavezanca in obrazec ocene tveganja strank,*
- interni pravilnik o preprečevanju pranja denarja, dokumentacijo o sprejetju ukrepov za ublažitev in obvladovanje tveganj za pranje denarja ali financiranje terorizma glede na ugotovljena tveganja iz ocene tveganja,*
- seznam indikatorjev tveganja,*
- notranji akt o kontroli (le pri 4 ali več zaposlenih),*
- obrazec poznavanja stranke,*
- evidence po ZPPDFT-2.*